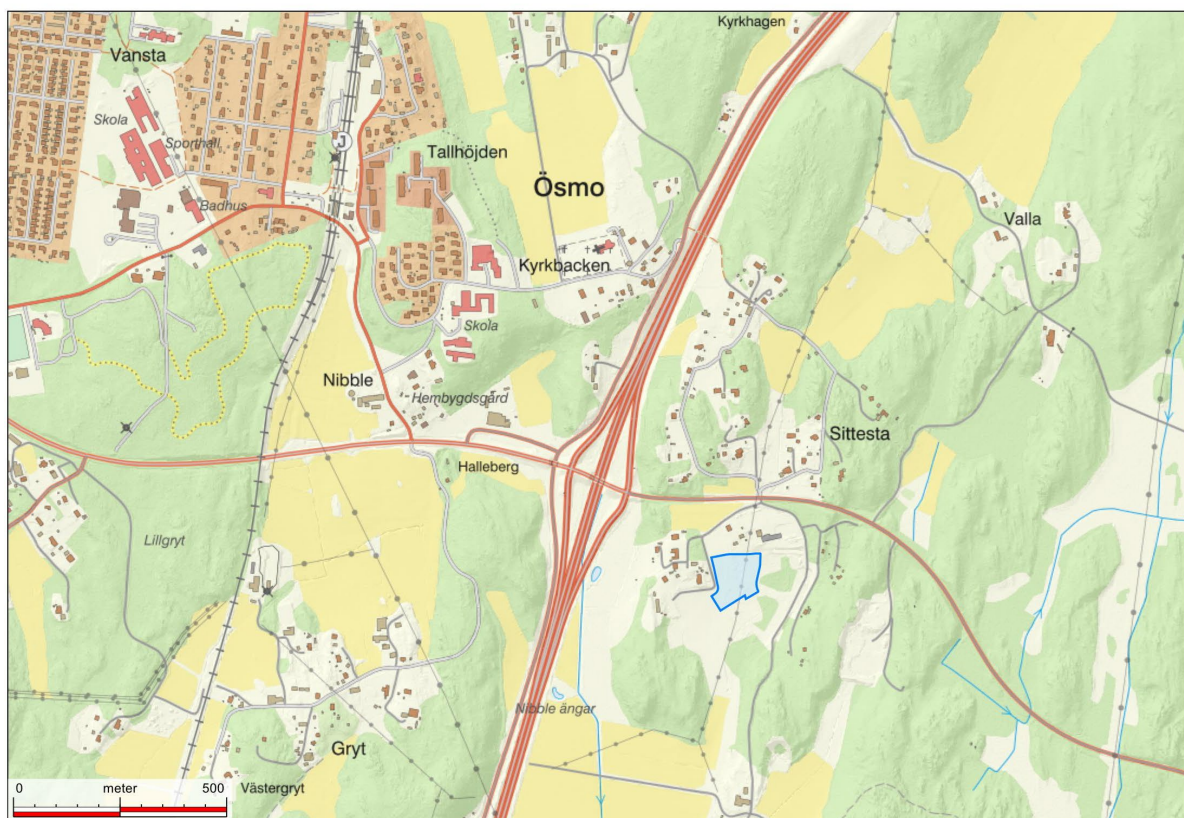

Undersökning om betydande miljöpåverkan inklusive ekosystemtjänster

Ändring av detaljplan för Vidbynäs 1:3 m fl, skola och förskola i Källberga,
Nynäshamns kommun och Stockholms län (dnr 2021/0737)

Översiktskarta med planområdet markerat i blått.

Version 5 - 2018-09-27

Detta dokument och tillika verktyg innehåller sju checklistor för att underlätta undersökningen om en detaljplan kan antas medföra betydande miljöpåverkan och är framtaget av Ekerö kommun (projektledare) tillsammans med Upplands-Bro och Järfälla kommuner under år 2015. Projektet har finansierats av Boverket genom regeringsuppdraget PBL Kompetens. Verktöget är anpassat för att kunna användas av fler kommuner och är fri att använda och förändra. Under 2018 pågår revidering av verktöget för att förenkla hantering, samt anpassa till ny lagstiftning som gäller från och med 1 januari 2018.

Ekosystemtjänster har arbetats in under 2018/2019 av Nynäshamns kommun.

Barnperspektivet har arbetats in under 2021 av Nynäshamns kommun.

Inledning

För att ta reda på om en detaljplan ska genomgå en strategisk miljöbedömning ska en undersökning om detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan genomföras. För att undersöka om den beskrivna detaljplanen nedan kan innebära betydande miljöpåverkan har sju checklistor använts.

Den första checklisten behandlar *särskilda bestämmelser*, vilket omfattar om det gäller undantag eller krav på att genomföra miljöbedömning. De efterföljande fem checklistorna är tematiskt indelade i miljöaspekterna *kulturvärden*, *naturvärden*, *sociala värden inklusive värden för barn*, *materiella värden* och *risker för människors hälsa eller för miljön*. I dessa checklistor beskrivs först platsens känslighet och nuvarande förhållanden, och sedan hur planen påverkar dessa förhållanden och hur stor störningen sannolikt kommer att bli. För att öka läsvänligheten tas de värden och risker som bedömts att inte beröra detaljplanen bort. Samtliga värden och risker som kan beskriva en miljöaspekt finns istället listade i bilaga 1.

I den sista checklisten, *Sammanvägd bedömning*, sammanställs ställningstagandena från de tidigare ifyllda checklistorna. Syftet är att få en helhetssyn och just kunna göra en sammanvägd bedömning av inringade aspekter. Den senare delen av denna checklista hanterar omfattningen av påverkan och fylls inte i om det redan har fastslagits att planen medför betydande miljöpåverkan. Om det fanns oklarheter om planens påverkan var betydande efter de första sex checklistorna används denna del som ett stöd för ställningstagandet. Detta ställningstagande motiveras avslutningsvis.

Planens syfte och huvuddrag

Fastighetsägaren framförde i samband med ansökan om planbesked, behovet av att ändra markanvändningen inom en del av planområdet från bostäder till skola/förskola, och inom en annan del från enbart centrumändamål-samlingslokal, till att även innefatta skola/förskola. Ändringarna är nödvändiga för att kunna bygga en större skola, och för att kunna utöka skolgården.

Detaljplaneområdet har avgränsats så att hela det planerade skol- och förskolområdet, samt en vändplan ingår i detaljplanen. Även den mark som redan är planlagd för skola ingår i detaljplaneändringens avgränsning för att underlätta beskrivningen av skola och förskola som en helhet, att planen kan göras mer flexibel, samt att det kan tas höjd för framtida förändringar.

Syftet med planändringen är att utöka skolans och förskolans fastighetsarea så att det tillskapas mer friyta per barn. För att detta ska bli möjligt ändras markanvändningen inom en del av planområdet från bostadsändamål till skola/förskola. Vidare ändras användningen för den planerade administrationsbyggnaden som är en del av skolans verksamhet, från enbart samlingslokal till att även innefatta skoländamål. Genom denna ändring blir användningen av fastigheten för administrationsbyggnaden helt i enlighet med skoländamålet, samtidigt som skolans samtliga lokaler kan användas som samlingslokal utanför skoltid. Planändringen innebär också en större flexibilitet genom att byggrätten och nockhöjden utökas något. Att vändplanen ingår i planområdet i stället för att utgöra allmän platsmark, innebär att fastighetsägaren kan styra hur den används. Grönområden utanför det aktuella planområdet kommer att komplettera de friytor som finns inom skol- och förskoltomten, och vara en viktig tillgång för barnens utevistelse.

Syftet med denna planändring är i överensstämmelse med den ursprungliga detaljplanen (DP 864). Aktuell planändring bedöms inte strida mot några enskilda eller allmänna intressen.

Miljökonsekvensbeskrivning

I samband med att gällande detaljplan för området togs fram, detaljplan 864, upprättades en Miljökonsekvensbeskrivning: MKB till detaljplan Vidbynäs 1:3 m.fl., Iterio mars 2018, eftersom kommunen gjort bedömningen att genomförandet av detaljplanen skulle medföra betydande miljöpåverkan. Sammanfattande slutsatser i MKB:n är att detaljplanen medför både positiva och negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön. Trots föreslagna skydds- och kompensationsåtgärder samt byggande av hus med låg energiförbrukning, kommer negativa konsekvenser för miljön och klimatet att uppstå. Detaljplanens genomförande förväntades leda till förbättringar avseende förorenad mark och vattenmiljöer.

Sammanvägd bedömning

Kommunens ställningstagande (2022-06-01) är att betydande miljöpåverkan inte kan antas uppstå till följd av genomförandet av detaljplaneändringen för Vidbynäs 1:3 m.fl.

Hantering

Kompetens inom samhällsplanering, biologi, ekologi och kulturmiljö har medverkat i arbetet.

Om bedömningen är att genomförandet av en detaljplan *inte* medför betydande miljöpåverkan ska kommunen samråda i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser eller andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet i enlighet med 6 kap. 6 § 2 MB. Om en strategisk miljöbedömning ska göras, ska kommunen samråda om omfattningen och detaljeringsgraden i en miljökonsekvensbeskrivning (avgränsningssamråd) i enlighet med 6 kap. 9 § MB.

Undersökningssamråd om betydande miljöpåverkan genomförs i samband med detaljplaneändringens samrådsskede. Kommunen fattar därefter ett särskilt beslut om detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte.

Undersökning om betydande miljöpåverkan har fokuserat på att belysa de aspekter som förändras i och med planändringen, samt eventuella aspekter som tillkommit efter det att MKB:n upprättades för detaljplan 864. Det innebär att MKB för detaljplan 864 fortfarande är gällande parallellt med denna undersökning. I undersökningen om betydande miljöpåverkan har jämförelsen gjorts utifrån de förändringar som planändringen innebär gentemot den ursprungliga detaljplanen, samt utifrån nuvarande markanvändning, som innebär att markarbeten i dagsläget är utförda med stöd av gällande detaljplan och att marken därmed är starkt förändrad i jämförelse med den ursprungliga marken.

Ekosystemtjänster har tidigare hanterats i Gröna strategier Källberga (Ekologigruppen 2017-06-22). Kvarvarande ekosystemtjänster i förskolans och skolans närhet, efter byggnation är främst biologisk mångfald. Dessutom kvarstår övergripande ekosystemtjänster som vattenrening, flödesreglering, kulturella tjänster m.fl. Strategierna tar fasta på att stärka dessa värden, samt att exempelvis utveckla sociala värden i form av mötesplatser och att utveckla naturpedagogik.

Aspekter som denna undersökning har kompletterats med är barnperspektivet (tabell 4, Sociala värden), då barnkonventionen blev svensk lag år 2020.

När detaljplaneändringens påverkan på miljön undersöktes i ett första skede konstaterades att genomförandet av ändring av detaljplan för Vidbynäs 1:3 m.fl. inte kunde antas medföra betydande miljöpåverkan. De förändringar planändringen innebär är marginella i jämförelse med ursprunglig detaljplan. Utifrån platsens nuvarande förutsättningar kan flera värden stärkas i positiv riktning av planändringens genomförande. Dock konstaterades ett antal aspekter som bedömdes vara nödvändiga att utreda vidare i en barnkonsekvensanalys (BKA): vilka konsekvenser det kan medföra för barnen att idrottshallen inte ryms inom området för skola/förskola, att trafikflöden och parkeringsbehov kan bli relativt stora i förhållande till platsens förutsättningar och att barnens behov av friyta riskerar att inte tillgodoses inom skol- och förskolområdet. En barnkonsekvensanalys har därefter tagits fram (Tyréns 2022-05-04) och undersökning om betydande miljöpåverkan har reviderats.

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som naturens ekosystem ger människan och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Ekosystemtjänsterna delas in i fyra grupper:

EKOSYSTEMTJÄNSTER		
Grupp	Ekosystemtjänst	Exempel
STÖDJANDE	Biologisk mångfald Näringscykel Vattencykel Fotosyntes	Växters förmåga att binda kväve och fosfor samt tillverka syre genom fotosyntes. Bildandet av jord. Cirkulation av näringsämnen.
REGLERANDE	Klimatreglering Rening av luft Pollinering Fröspridning Vattenreglering Bullerdämpning	Djurs förmåga att sprida frön. Grönytor som reglerar nederbörd. Träd och gröna tak sänker temperatur och motverkar urbana värmeöar.
PRODUCERANDE	Mat Dricksvatten/sötvatten Energi Textil Byggnadsmaterial	Frukt, grönsaker, spannmål Goda fiskevatten/svampskogar/bärmarker Vatten till bevattning, industriprocesser, släckning Mediciner Biobränsle Kläder Timmer
KULTURELLA	Estetiska värden Hälsa och avkoppling Utbildning och kunskap Sociala värden Tysta områden Friluftsliv/Rekreation Naturarv Turism Andliga upplevelser Avkoppling	Estetiska upplevelser Fridfulla platser Vandringsleder Skyltade miljöer Mötesplatser Alléer, ängar, hagar m.m. Goda fiskevatten/svampskogar m.m. Pulkabackar/klätterträd m.m.

Ekosystemtjänsterna finns i flera av checklistorna och utgör inte en egen. De boxar som utgör en Ekosystemtjänst är **gulmarkerade**.

I arbetet att lägga till ekosystemtjänster i detta dokument har information till stor del hämtats från dokumentet Ekosystemtjänster i stadsplanering, c/o city, 2014, samt Österåkers kommuns checklista som tagits fram med hjälp av Ekologigruppen.

Checklistorna

1. Särskilda bestämmelser

Särskilda bestämmelser		
4 kap. 35 § PBL	Undantag från miljöbedömning: En särskild mkb för detaljplaner med <i>standardförfarande</i> behöver inte upprättas om planen enbart gäller något av nedan nämnda ärenden, och mkb:n i detta ärende är aktuell och tillräcklig.	
5 kap. 7 a § PBL	Gäller detaljplanen enbart en verksamhet som tillståndsprövas enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 6 § MB (A- eller B-verksamhet), och är mkb:n i detta ärende aktuell och tillräcklig?	Nej
	Gäller detaljplanen enbart en åtgärd som prövas genom fastställande av en vägplan enligt väglagen (1971:948) eller en järnvägsplan enligt lagen (1995:1649) om byggande av järnväg, och är mkb:n i detta ärende aktuell och tillräcklig för detaljplanen?	Nej
Kommentar	<i>Planen gäller inte något av ovanstående nämnda ärenden.</i>	
6 kap. 3 § MB	Undantag från miljöbedömning: Skyldigheten att göra en strategisk miljöbedömning gäller inte för detaljplaner som endast syftar till att tjäna totalförsvaret eller räddningstjänsten.	
	Syftar detaljplanen endast till att tjäna totalförsvaret?	Nej
	Syftar detaljplanen endast till att tjäna räddningstjänsten?	Nej
Kommentar	<i>Planen syftar inte till att tjäna totalförsvaret eller räddningstjänsten.</i>	
2 § miljö- bedömnings- förordningen	Krav på strategisk miljöbedömning: En detaljplan ska antas medföra betydande miljöpåverkan om genomförandet kan komma att omfatta en verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a §.	
7 kap. 27 & 28 a §§ MB	Kan genomförandet antas omfatta en verksamhet eller åtgärd som på ett <i>betydande sätt</i> kan påverka miljön i ett Natura 2000-område som förtecknats enligt fågeldirektivet (2009/147/EG) och därmed kräver tillstånd (<i>Skyddad natur</i>)?	Nej
	Kan genomförandet antas innefatta en verksamhet eller åtgärd som på ett <i>betydande sätt</i> kan påverka miljön i ett Natura 2000-område som förtecknats enligt art- och habitatdirektivet (92/43/EEG) och därmed kräver tillstånd (<i>Skyddad natur</i>)?	Nej
Kommentar	<i>Planen antas inte påverka något Natura 2000-område.</i>	

2. Kulturvärden

Kulturvärden	
I bedömningen ska särskilt platsens betydelse och känslighet beaktas, med särskild hänsyn till kulturvärden. Gult = ekosystemtjänst	
Beskriv förekomsten av skyddade och utpekade objekt eller områden som kan antas komma att påverkas av planen med avseende på det skyddade eller utpekade kulturvärdet.	
Beskriv förekomsten av kulturvärden i de områden som kan antas komma att påverkas av planen. ☒ Karaktärsdrag i landskap och bebyggelse ☒ Värdefulla landskapsavsnitt och bebyggelsemiljöer ☒ Arkeologiska kulturmiljöer och lämningar (fornlämningar och fornlämningsområden)	
Beskrivning	<p>Planområdet ligger i den södra delen av Sittesta, öster om Ösmo samhälle i Nynäshamns kommun. Nynäshamns kommun har sedan 2009 arbetat med planläggningen inom Sittesta och Källbergaområdet och DP 864 vann laga kraft 2018-09-11 Syftet med denna planändring är att utöka skoltomten inom området.</p> <p>Planen ligger inom området för värdefull landskap- och bebyggelsemiljö i kommunens kulturmiljöprogram och även inom riksintresse för de samlade natur- och kulturvärdena i kustområdet och skärgården enligt 4 kap 1,2,4 §§ MB.</p> <p>Platsen Sittesta omnämns första gången år 1331. Under 1600-talet fanns här endast två gårdar, Norrgården och Södergården. Under andra halvan av 1800-talet genomfördes laga skifte vilket medförde att byggnader flyttades och flera hus tillkom. I slutet av 1800-talet fanns det förutom ett antal gårdar på platsen ett gästgiveri, ett bageri och en telefonstation.</p> <p>Flera av de gamla gårdarna finns fortfarande kvar och en del ny bebyggelse har tillkommit, främst i den norra delen av Sittesta by. En del mindre hus har uppförts i form av fritidshusbebyggelse som till stor del tillkom på sextiotalet men även ett mindre område med permanentbostäder uppfördes under nittiotalet.</p> <p>Trakten runt Sittesta och Källberga är mycket fornlämningsrik och det finns även ett par fornlämningar lokaliserade inom själva området. På angränsande fastighet väster om planområdet var tidigare en fornlämning utpekad (RAÄ nr: Ösmo 742) men vid närmre undersökning av Arkeologigruppen år 2016 så avfördes den.</p>

Karta som visar fornlämningar i planområdets närhet.

Förståelsen för platsens långa agrara historia kommer i och med planens genomförande att minska vilket även medför att det pedagogiska värdet för området minskar.

Planens påverkan

Beskriv planens påverkan på de ovan beskrivna kulturvärdena.

Beskrivning

Platsen för planområdet är idag avschaktad och väntar på iordningställande för exploatering. Området runt själva skoltomten tillhör DP 864 och planområdet är en del av en större exploatering med ett helt nytt bebyggelseområde. Denna lilla planändring har därför ingen negativ inverkan ur kulturmiljösynpunkt på området.

Foto på planområdet taget under våren 2022.

	<p>Ekosystemtjänsterna på platsen i nuläget kan ses som ringa, området är en avschaktad byggarbetsplats.</p> <p>Ekosystemtjänster som kan tillskapas vid planens genomförande är att barnen får större yta att röra sig på runt skolan. Barnens möjlighet att söka avskildhet för återhämtning under sina raster kan stärkas vid planändringen. Även möjligheten för större rörelse stärks med en större yta för skolgård.</p>
<p>Bedömning av påverkan</p>	
Kan planen antas medföra påverkan på kulturvärden?	Ja
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på kulturvärden?	Nej
Kan planen antas medföra påverkan på ekosystemtjänster kopplade till kulturvärden?	Positiv
Kommentar	<p>Då det redan är beslutat att området runt Sittesta och Källberga ska ingå i DP 864 och att platsen ska utvecklas med ett nytt bebyggelseområde, så kommer denna lilla planändring inte att påverka platsens kulturmiljövärden.</p> <p>Ekosystemtjänsterna kan ses öka i positiv riktning då skoltomten blir större i och med planändringen.</p>

3. Naturvärden

Naturvärden

I bedömningen ska särskilt platsens betydelse och känslighet beaktas, med särskild hänsyn till naturvärden. **Samtliga boxar berör ekosystemtjänster.**

Beskriv förekomsten av skyddade och utpekade objekt eller områden som kan antas komma att påverkas av planen med avseende på det skyddade eller utpekade naturvärdet.

Beskriv förekomsten av övriga naturvärden i de områden som kan antas komma att påverkas av planen.

Beskrivning Naturvärden saknas inom planområdet. Endast något enskilda träd är bevarat.

Foto från den 16/3-2022, taget från nordväst vid infarten till skoltomten. Området med björkar till höger i bakgrunden utgör ett mer sankt område på intilliggande naturmark.

Planens påverkan

Beskriv planens påverkan på de ovan beskrivna naturvärdena.

Beskrivning Planen kommer inte att påverka några naturvärden inom planområdet då det inte finns några sådana kvar på platsen. Planen utgår dock ifrån att omgivande naturmark i intilliggande plan kommer användas för utevistelse. Näraliggande naturmark är delvis sank och åtgärder har/ska vidtas för att gynna vattensalamandrar i en damm. Åtgärderna innebär bland annat att belysning kommer saknas längs gångvägar och spänger, likaså räcken/staket vid de blöta områdena samt salamanderdammen. Detta innebär i sin tur en risk för mindre barn som behöver hållas under uppsikt, samt att marken lätt slits i och med att den är blöt. Bilden nedan visar våtmarksområde (gult) och ungefärlig placering av salamanderdammen (orange) på ortofoto från våren 2021. Övrig yta som är planlagd som Natur i intilliggande plan utgörs i huvudsak av tidigare åkermark.

Planen bedöms ytterligare försvaga de ekosystemtjänster som finns i nuläget i och med att delar av området hårdgörs och bebyggs från att tidigare varit naturmark, men som idag är avschaktad och till stor del saknar vegetation. Samtidigt bedöms genomförandet av planen, där skolgården iordningställs med gräsytor och planteringar, tillföra och förstärka ekosystemtjänster som är kopplade till naturvärden och sociala värden. Ekosystemtjänsterna på naturmark på intilliggande planområde bedöms försvagas något i och med att området avses nyttjas av skola och förskola. Bedömningen grundas på ett ökat slitage, som i sin tur är beroende av i hur stor utsträckning området används.

Bedömning av påverkan

Kan planen antas medföra påverkan på naturvärden?			Nej
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på naturvärden?			Nej
Kan planen antas medföra påverkan på ekosystemtjänster kopplade till naturvärden?			Positiv
Kommentar	Planen bedöms inte påverka några naturvärden då dessa saknas inom planområdet. Ekosystemtjänster bedöms påverkas positivt då genomförandet av planen ökar och förstärker de nuvarande fåtaliga och försvagade ekosystemtjänsterna på platsen. Beroende på i hur stor skala näraliggande naturmark används för utevistelse bedöms ekosystemtjänsterna försvagas något där på grund av slitage.		

4. Sociala värden

Sociala värden	
I bedömningen ska särskilt platsens betydelse och känslighet beaktas, med särskild hänsyn till sociala värden. Samtliga boxar berör ekosystemtjänster.	
Beskriv förekomsten av skyddade och utpekade objekt eller områden som kan antas komma att påverkas av planen med avseende på det skyddade eller utpekade sociala värdet.	
Beskriv förekomsten av övriga sociala värden i de områden som kan antas komma att påverkas av planen. ☒ Parker och andra grönområden inom eller i nära anslutning till områden med sammanhållen bebyggelse (tätorts- eller bostadsnära natur) (2 kap. 7 § PBL) ☒ Lämpliga platser för lek, motion och annan utevistelse (2 kap. 7 § PBL), t.ex. badplatser, skidbackar, lekplatser, ridstigar, cykelleder, skidspår, motionsspår, vandringsleder, jakt och fiske, orientering, skogsmulle, scouting och klättring ☒ Tillräckligt stor friyta som är lämplig för lek och annan utevistelse (8 kap. 9 § PBL)	
Beskriv förekomsten av värden för barn i de områden som kan antas påverkas av planen. ☒ Platser för möten och lek ☒ Platser för natur, kultur och rekreation ☒ Trafik med gång- och cykelvägar, kommunikationer och tillgänglighet ☒ Säkerhet och hälsa (buller, giffria miljöer, luftföroreningar och skaderisker, även psykisk känsla)	
Beskrivning	<p>Det finns inga skyddade och utpekade objekt eller områden som kan antas komma att påverkas av planen med avseende på det skyddade eller utpekade sociala värdet.</p> <p>Området är bearbetat inför att bebyggelse i form av skola och förskola ska komma till stånd och saknar i dagsläget helt sociala värden.</p> <p>Skol- och förskolgården är placerade i en kraftig sluttning. Skolgården beräknas omfatta 5230 m² och förskolgården 2360 m². Det innebär att 420 skolelever får en friyta om ca 12,5 m² per elev och 100 förskolebarn får en friyta om ca 23,6 m² per barn. Friytan blir därmed avsevärt mindre än Boverkets rekommendationer gällande friyta för lek och utevistelse för skolor och förskolor. Enligt Boverket kan ett rimligt mått vara 40 m² friyta per barn i förskolan och 30 m² friyta per barn i grundskolan. Den totala storleken på friytan bör överstiga 3000 m².</p> <p>I anslutning till planområdet finns ett naturområde som enligt planförslaget kommer att nyttjas av skola och förskola som extra vistelseyta. Naturområdet är allmän platsmark. Förutom att fylla viktiga funktioner för bl.a. dagvattenhantering och bevarande av naturvårdsarter så är naturområdet ett rekreationsområde för allmänheten. Naturområdet är i ursprunglig detaljplan tänkt att användas för lek och upptäckter, delar av området är dock sankt och kuperat. Två diken delar naturområdet och dammar finns. En gång- och cykelväg sträcker sig mellan planerad skola/förskola och naturområdet.</p> <p>Idrottshallen till planerad skola ryms inte inom aktuellt planområde utan är tänkt att vara placerad ca 100 m norr om skolområdet.</p>

Planens påverkan

Beskriv planens påverkan på de ovan beskrivna sociala värdena.

Beskrivning	<p>Planförslagets påverkan på de sociala värdena är både positiv och negativ. Genom att skola och förskola byggs skapas en plats för utbildning, lek och möten. I ursprunglig detaljplan för Vidbynäs 1:3 m.fl. möjliggörs för 600–700 nya bostäder. Skolan och förskolans större volym förbättrar möjligheten för barnomsorg och skolgång i närområdet. En del av de som flyttar in i området kommer vara barn och för dem är det betydelsefullt att en skola finns i närområdet. Barn och unga får en stor del av sin fysiska aktivitet som en del av vardagslivet, t.ex. när de tar sig mellan målpunkter. Närhet och möjlighet att gå eller cykla till bl.a. skolan är därför avgörande för barns hälsa och självständighet. Genom att nyttja intilliggande naturområde kan barnen få uppleva en annan miljö och möjligheterna till naturpedagogik förbättras.</p> <p>Naturområdet kommer vara en betydelsefull extraresurs för att på så vis få tillgång till en större yta för utvistelse. En möjlig risk kan vara om det i praktiken är svårare för elever, barn, lärare och pedagoger att ta sig ut till naturområdet då det kan kräva viss planering/logistik. Det skulle innebära att barnen i stor utsträckning enbart har tillgång till den mindre ytan för skol- och förskolgård, som riskerar att inte tillgodose barnens behov. Genom att samnyttja skol- och förskolgård samt en medveten planering av utemiljön är det möjligt att skapa bra kvaliteter trots en mindre friyta. Det säkerställs dock inte i detaljplanen att skolgården/förskolgården ska ges särskilda kvalitéer trots att rekommendation om friyta inte uppnås.</p> <p>Då naturområdet innehåller sankmark och diken som periodvis är vattenfyllda är det viktigt att säkerheten för barnen tryggas genom att vistelsen i området anpassas utifrån naturmarkens rådande förutsättningar. Ingenting kan hägnas in i naturområdet och belysning måste undvikas då det finns groddjur i området som är särskilt känsliga för ljusföroreningar.</p> <p>Skol- och förskolgårdens placering i en kraftig sluttning är en tillgång för lek och fysisk aktivitet men innebär också en negativ påverkan på tillgängligheten. Ramper behöver anordnas för att delar av gården ska vara tillgänglighetsanpassad. Sluttningen är i söderläge, vilket gör att solskydd blir viktigt för att minimera planens påverkan på hälsa i form av UV-strålning.</p> <p>En utökning av skolans volym med fler barn leder till ökade trafikflöden i närområdet under främst morgon och eftermiddag. Behovet av parkering och platser för hämta/lämna är utrett för att uppnå en trafiksäker miljö och ett bra flöde i trafiken.</p> <p>Idrottshallens föreslagna placering utanför övriga skolområdet innebär att barnen får använda gång- och cykelvägen längs med Svärtings gata för att ta sig mellan skola och idrottshall. Avståndet däremellan är ca 100 meter. Idrottshallens placering ställer höga krav på trafiksäkerheten och att de yngre barnen följs åt av en vuxen. Övergångsställen och separat gång- och cykelbana ska säkerställa barnens säkerhet i trafiken.</p> <p>Ekosystemtjänster bedöms påverkas främst positivt. Genom anläggande av skol- och förskolgård tillförs estetiska värden och platser för lek. Närheten till natur skapar möjligheter</p>
--------------------	---

	för ökad förståelse för naturen. Beroende på i vilken omfattning skola och förskola nyttjar naturområdet kan det i viss mån ha en negativ inverkan på allmänhetens tillgång att nyttja området och orsaka ökat slitage som kan påverka upplevelsen av estetiska värden.		
Bedömning av påverkan			
Kan planen antas medföra påverkan på sociala värden?			Ja
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på sociala värden?			Nej
Kan planen antas medföra påverkan på ekosystemtjänster kopplade till sociala värden?			Positiv Negativ
Kommentar	Planens påverkan på sociala värden är främst positiv, men viss negativ påverkan kan inte uteslutas. Skola och förskola är på flera sätt viktigt för sociala värden och det är betydelsefullt att det finns i närområdet. Dock medför skolans och förskolans volym i aktuell detaljplan att idrottshallen inte ryms inom området för skola/förskola, att trafikflöden och parkeringsbehov kan bli relativt stora i förhållande till platsens förutsättningar och att barnens behov av friyta riskerar att inte tillgodoses inom skol- och förskolområdet. Vilka konsekvenser det kan medföra för barnen har utretts närmare i en barnkonsekvensanalys.		

5. Materiella värden

Materiella värden			
I bedömningen ska särskilt platsens betydelse och känslighet beaktas, med särskild hänsyn till materiella värden. Gult = ekosystemtjänst			
Beskriv förekomsten av skyddade och utpekade objekt eller områden som kan antas komma att påverkas av planen med avseende på det skyddade eller utpekade materiella värdet.			
Beskriv förekomsten av materiella värden i de områden som kan antas komma att påverkas av planen.			
Beskrivning	Inga utpekade materiella värden finns inom planområdet. Pågående markarbeten har förändrat området och ingen ursprunglig mark återstår.		
Planens påverkan			
Beskriv planens påverkan på de ovan beskrivna materiella värdena.			
Beskrivning	Ingen påverkan sker i jämförelse med den ursprungliga detaljplanen. Den planering och de markarbeten som nu planeras för att anlägga en skola och förskola leder till en ändamålsenlig miljö.		
Bedömning av påverkan			
Kan planen antas medföra påverkan på materiella värden?			Nej
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på materiella värden?			Nej
Kan planen antas medföra påverkan på ekosystemtjänster kopplade till materiella värden?		Ingen	
Kommentar	Planen bedöms inte medföra betydande miljöpåverkan på materiella värden. Ekosystemtjänster kopplade till materiella värden bedöms inte påverkas. Ledningsnät för dagvatten är dimensionerat för den ändrade markanvändningen och ingen påverkan sker.		

6. Risker för människors hälsa eller för miljön

Risker för människors hälsa eller för miljön	
I bedömningen ska särskilt platsens betydelse och känslighet beaktas, med särskild hänsyn till risker för människors hälsa eller för miljön. Gult = ekosystemtjänst	
Beskriv risker för människors hälsa eller för miljön i de områden som kan antas komma att påverkas av planen. ☒ Olyckor (t.ex. farliga anläggningar, farligt gods, brand, trafikolycka inkl. tåg- och flygolycka) ☒ Utomhusmiljö (t.ex. lokalklimat, skuggning)	
Redogör för de miljö kvalitetsnormer som inte följs eller riskerar att inte följas i de områden som kan antas påverkas av planen.	
Beskrivning	Planområdet är beläget i en söderslutning. Området har terrasserats. De lägre delarna kan i extrema väderlekar påverkas av höga vattenstånd. Området ligger i ett skyddat läge utan närhet till större vägar, men för att ta sig till skolans idrottshall behöver barnen lämna skolområdet, då idrottshallen planeras att vara belägen ca 100 meter norr om skolan. I intilliggande naturområde som är tänkt att nyttjas finns diken och dammar.
Planens påverkan	
Beskriv planens påverkan på de ovan beskrivna riskerna för människors hälsa och för miljön.	
Beskrivning	Möjligheter till skugga har förbättrats i planen genom byggrätt för solskydd, såsom skärmtak. Även konstruktioner som inte kräver bygglov kan uppföras för att skapa skugga. Ingen bebyggelse som kan komma till skada på grund av höga vattenstånd tillåts i de lägre delarna av området. För att förflytta sig mellan skola och idrottshall är tanken är att barnen ska använda en separat gång- och cykelbana som planerats i ursprunglig detaljplan. Att barnen behöver lämna skolområdet för att ta sig till idrottshallen kan innebära en risk för trafikolycka då en gata behöver korsas. Inom intilliggande naturmark som kommer att användas som extraresurs finns diken och dammar, vilket ställer krav på att skolan anpassar vistelsen i naturmarken utifrån rådande förutsättningar så det blir en säker och trygg vistelsemiljö. Tidigare utredningar visar att miljö kvalitetsnormer för vatten kommer att hållas med god marginal och att inga bullerstörningar förekommer på platsen. Geoteknisk expertis har konstaterat att inga risker för skred eller ras föreligger.

Bedömning av påverkan			
Kan planen antas medföra risker för människors hälsa eller för miljön?		Ja	
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> risker för människors hälsa eller för miljön?			Nej
Kan planen antas medföra påverkan på ekosystemtjänster kopplade till materiella värden?		Ingen	
Kommentar	<p>Det är av stor vikt att solskydd anordnas inom skolgården, i form av trädplantering och andra typer av skydd, eftersom UV-strålning är skadligt i stora mängder, speciellt för barn. Den primära skol- och förskolgården utgör en säker miljö, medan risker kan förekomma inom naturmarken eller när barnen lämnar skolområdet för att ta sig till idrottshallen. Vilka konsekvenser det kan medföra för barnen att behöva lämna skolområdet under skoltid har utretts närmare i en barnkonsekvensanalys.</p>		

7. Sammanvägd bedömning

Sammanvägd bedömning		
Särskilda bestämmelser		
Gäller undantag från att genomföra miljöbedömning?		Nej
Gäller krav på att genomföra miljöbedömning?		Nej
Betydande miljöpåverkan		
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på kulturvärden?		Nej
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på naturvärden?		Nej
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på sociala värden?		Nej
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på värden för barn?		Nej
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på materiella värden?		Nej
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> risker för människors hälsa eller för miljön?		Nej
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på potentialen för ekosystemtjänster?		Nej
Bedömning	<i>Detaljplanen antas inte medföra betydande påverkan eller risker på ovanstående värden.</i>	
Påverkans totaleffekt		
Kan planen antas medföra påverkan på kulturvärden?	Ja	
Kan planen antas medföra påverkan på naturvärden?	Ja	
Kan planen antas medföra påverkan på sociala värden?	Ja	
Kan planen antas medföra påverkan på materiella värden?		Nej
Kan planen antas medföra påverkan på risker för människors hälsa eller för miljön?	Ja	
Bedömning	Området är redan ianspråktaget på så vis att det sedan tidigare är planlagt. Föreslagen utökning av området för skola och förskola bedöms ha marginell påverkan på området och miljön jämfört med gällande plan. Markarbeten har påbörjats inom området med stöd i ursprunglig detaljplan, därmed finns inga värden kvar som bedöms komma att påverkas betydande av planändringen. Däremot kan det inte uteslutas att genomförandet av planändringen medföra viss påverkan på ovanstående värden och risken för människors hälsa.	

Motiverat ställningstagande

Kommunens ställningstagande är att genomförandet av ändring av detaljplan för Vidbynäs 1:3 m.fl. inte antas medföra betydande miljöpåverkan. De förändringar planändringen innebär är marginella i jämförelse med ursprunglig detaljplan. Utifrån platsens nuvarande förutsättningar kan flera värden stärkas i positiv riktning av planändringens genomförande. Vilka konsekvenser det kan medföra för barnen att idrottshallen inte rymms inom området för skola/förskola, att trafikflöden och parkeringsbehov kan bli relativt stora i förhållande till platsens förutsättningar och att barnens behov av fria risker att inte tillgodoses inom skol- och förskolområdet, har utretts närmare i en barnkonsekvensanalys (Tyréns 2022-05-04).

Bilaga 1

Kulturvärden

Beskriv förekomsten av kulturvärden i de områden som kan antas komma att påverkas av planen:

- Biologiskt kulturarv
- Karaktärsdrag i landskap och bebyggelse
- Värdefulla landskapsavsnitt och bebyggelsemiljöer
- Arkitektoniskt värdefulla kulturmiljöer och byggnader
- Arkeologiska kulturmiljöer och lämningar (fornlämningar och fornlämningsområden)
- Immateriella företeelser (till exempel ortnamn eller berättelser som är knutna till platsen)
- Kulturvärden som uppmärksammats av brukare eller allmänhet

Beskriv förekomsten av skyddade och utpekade objekt eller områden som kan antas komma att påverkas av planen med avseende på det skyddade eller utpekade kulturvärdet.

- Statliga byggnadsminnen enligt [3 kap. KML](#)
- Kyrkliga kulturminnen enligt [4 kap. KML](#)
- Arkeologiska kulturmiljöer och lämningar (fornlämningar och fornlämningsområden) enligt [2 kap. KML](#)
- Nationalpark enligt [7 kap. 2 § MB](#)
- Naturreservat/Naturvårdsområde enligt [7 kap. 4 § MB](#)
- Kulturresevat enligt [7 kap. 9 § MB](#)
- Naturvårdsavtal enligt [7 kap. 3 § JB](#)
- Landskapsbildskyddsområde
- Riksintresse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv enligt [3 kap. 6 § MB](#)
- Världsarv ([Information](#))

Naturvärden

Beskriv förekomsten av naturvärden i de områden som kan antas komma att påverkas av planen.

Värdefulla naturtyper eller spridningssamband mellan dessa:

- Naturtyper enligt habitatdirektivet
- Områden enligt Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering eller objekt med högt naturvärde
- Områden enligt Naturvårdsverkets myrskyddsplan eller nationalparksplan
- Områden enligt ängs- och betesmarksinventeringen
- Värdefulla vatten i enlighet med Levande sjöar och vattendrag
- Viktiga spridningssamband mellan de naturtyper som förekommer

Värdefulla arter eller spridningssamband för dessa:

- Värdefulla fågelarter ([I Sverige regelbundet förekommande fågelarter \[från bilaga 1 i Fågeldirektivet\] för vilka Särskilda skyddsområden skall avsättas](#))
- Värdefulla växt-, djur-, eller svamparter ([Lista över arter i habitatdirektivets bilaga 2 som förekommer i Sverige; Arter & naturtyper i habitatdirektivet – Bevarandestatus i Sverige](#))
- Fridlysta växt-, djur-, eller svamparter ([4-9 §§ Artskyddsförordningen](#))
- Fortplantningsområden eller viloplats för fridlysta djur ([4 § Artskyddsförordningen](#))
- Rödlistade växt-, djur-, eller svamparter
- Viktiga spridningssamband för de arter som förekommer

Beskriv förekomsten av skyddade och utpekade objekt eller områden som kan antas komma att påverkas av planen med avseende på det skyddade eller utpekade naturvärdet.

- Nationalpark enligt [7 kap. 2 § MB](#)
- Naturreservat/Naturvårdsområde enligt [7 kap. 4 § MB](#)
- Kulturresevat enligt [7 kap. 9 § MB](#)
- Naturminne enligt [7 kap. 10 § MB](#)
- Natura 2000 enligt [7 kap. 27 § MB](#)
- Biotopskyddsområde enligt [7 kap. 11 § MB](#)
- Generellt biotopskydd enligt [7 kap. 11 § MB](#),
- Djur- och växtskyddsområde enligt [7 kap. 12 § MB](#)
- Strandskyddsområde enligt [7 kap. 13-18 §§ MB](#)
- Naturvårdsavtal enligt [7 kap. 3 § JB](#)
- Stora opåverkade områden enligt [3 kap 2 § MB](#)
- Ekologiskt känsliga områden enligt [3 kap 3 § MB](#)

- Landskapsbildskyddsområde
- Riksintresse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv enligt [3 kap. 6 § MB](#)
- Världsarv
- Biosfärsområden
- Våtmarksområden enligt ramsarkonventionen
- Skyddade marina områden enligt OSPAR
- Skyddade marina områden enligt HELCOM

Sociala värden

Beskriv förekomsten av sociala värden i de områden som kan antas komma att påverkas av planen.

- Parker och andra grönområden inom eller i nära anslutning till områden med sammanhållen bebyggelse (tätorts- eller bostadsnära natur) ([2 kap. 7 § PBL](#))
- Lämpliga platser för lek, motion och annan utvistelse ([2 kap. 7 § PBL](#)), t.ex. badplatser, skidbackar, lekplatser, ridstigar, cykelleder, skidspår, motionsspår, vandringsleder, jakt och fiske, orientering, skogsmulle, scouting och klättring.
- Tillräckligt stor friyta som är lämplig för lek och annan utvistelse ([8 kap. 9 § PBL](#))
- Tysta områden
- Turistdestinationer
- Mötesplatser
- Sociala värden som uppmärksammas av brukare eller allmänhet

Beskriv förekomsten av skyddade och utpekade objekt eller områden som kan antas komma att påverkas av planen med avseende på det skyddade eller utpekade sociala värdet.

- Nationalpark enligt [7 kap. 2 § MB](#)
- Naturreservat/Naturvårdsområde enligt [7 kap. 4 § MB](#)
- Kulturresevat enligt [7 kap. 9 § MB](#)
- Strandskyddsområde enligt [7 kap. 13-18 §§ MB](#)
- Naturvårdsavtal enligt [7 kap. 3 § JB](#)
- Stora opåverkade områden enligt [3 kap 2 § MB](#)
- Landskapsbildskyddsområde
- Riksintresse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv enligt [3 kap. 6 § MB](#)
- Riksintresse med hänsyn till natur- och kulturvärden enligt [4 kap. 2 § MB](#)
- Världsarv
- Biosfärsområden

Materiella värden

Beskriv förekomsten av materiella värden i de områden som kan antas komma att påverkas av planen

Naturresurser med högre förnyelseförmåga:

- Skog (skogsbruk)
- Fiske (vilt och odling)
- Mark till rennäring
- Ängs- och betesmark (jordbruk)
- Vilda växter och djur (t.ex. bär och fisk)
- Energiresurser (t.ex. vattendrag, vind, sol)
- Färskvatten (ytvattenförekomster)

Naturresurser med ingen/låg förnyelseförmåga:

- Åkermark (även plöjbar betesmark, jordbruk)
- Mineraler, bergarter, jordarter
- Energiresurser (t.ex. torv, kol)
- Färskvatten (grundvattenförekomster)
- Övriga geologiska resurser (t.ex. landformer och fossil)

Övriga materiella värden:

- Rekreation, idrott, friluftsliv och turism (större anläggningar)
- Energiförsörjning (t.ex. anläggningar för energiproduktion, elnät [stamnät, regionnät, lokalt elnät, transformator- och kopplingsstationer, utlandskopplingar], ledningsnät för fjärrvärme och fjärrkyla, gasledningsnät, drivmedelstationer för båt och bil)
- Hälso- och sjukvård (t.ex. sjukvård, apotek, omsorg om barn, funktionshindrade och äldre)
- Information och kommunikation (t.ex. telefoni, internet, radiokommunikation)

- Vatten och avlopp (t.ex. reningsverk och ledningsnät för vatten- och avloppsvatten, reservoar, brandpost, tryckstegrings- och pumpstationer, tömningsstationer för båt)
- Renhållning (t.ex. deponier, återvinningscentraler och återvinningsstationer)
- Skydd och säkerhet (t.ex. domstolsväsendet, åklagarverksamhet, militärt försvar, kriminalvård, kustbevakning, polis, räddningstjänst, tullkontroll, gränsskydd och immigrationskontroll)
- Transporter (t.ex. bil-, järn-, gång- och cykelväg, flygplats, hållplatser och stationer, färjelägen, hamn, bro, omlastningspunkter, parkering för bil och cykel)

Beskriv förekomsten av skyddade och utpekade objekt eller områden som kan antas komma att påverkas av planen med avseende på det skyddade eller utpekade materiella värdet.

- Miljöskyddsområde (7 kap. 19–20 §§ MB; Okänt om miljöskyddsområden förekommer)
- Vattenskyddsområde (7 kap. 21–22 §§ MB)
- Jord- och skogsbruk (3 kap 4 § MB)
- Riksintresse för rennäring, yrkesfiske eller odling av akvatiska djur och växter (3 kap 5 § MB)
- Riksintresse för fyndigheter av ämnen eller material (3 kap 7 § MB)
- Riksintresse för anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer, vattenförsörjning eller avfallshantering (3 kap 8 § MB)
- Riksintresse för totalförsvaret (3 kap 8 § MB)

Risker för människors hälsa eller för miljön

Beskriv risker för människors hälsa eller för miljön i de områden som kan antas komma att påverkas av planen.

- Extrema naturhändelser (t.ex. stormar, höga vattenstånd, översvämning, ras och skred, torka, värmebölja, lavin, erosion, jordbävning, epidemier, extrem kyla)
- Olyckor (t.ex. farliga anläggningar, farligt gods, brand, trafikolycka inkl. tåg- och flygolycka)
- Verksamheter eller störningar som medför risk för omgivningen (t.ex. buller, vibrationer, ljus, lukt, damm, sot, luftföroreningar inklusive allergiframkallande ämnen, utsläpp till vatten, markföroreningar)
- Vattenbrist, tele- eller elavbrott, fjärrvärmefall, IT-bortfall, transportstörning, drivmedelsbrist
- Inomhusmiljö (t.ex. ljus, buller, fukt, temperatur, radon, strålning, elektromagnetiska fält)
- Utomhusmiljö (t.ex. lokalklimat, skuggning)

Redogör för de miljö kvalitetsnormer som inte följs eller riskerar att inte följas i de områden som kan antas påverkas av planen.

- Miljö kvalitetsnormer för utomhusluft
- Miljö kvalitetsnorm för buller
- Miljö kvalitetsnorm för kvantitativ status för grundvatten
- Miljö kvalitetsnorm för kemisk status för grundvatten
- Miljö kvalitetsnorm för ekologisk status för ytvatten
- Miljö kvalitetsnorm för kemisk status för ytvatten
- Miljö kvalitetsnormer för havsmiljö